

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/3/2020
Identifikačné číslo spisu: 3019200341
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3019200341.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci sťažovateľa (predtým žalobcu): Ľ. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX Z., F. A. XXXX/X, právne zastúpený JUDr. Petrom Harakálym, advokátom so sídlom 040 01 Košice, Mlynská 28, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, pobočka Považská Bystrica, so sídlom 017 53 Považská Bystrica, Kukučínova 208/23, o žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 18Sa/34/2019-51 zo dňa 22.10.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 18Sa/34/2019-51 z 22.10.2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne uznesením, č. k. 18Sa/34/2019-51 zo dňa 22.10.2019, zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal odstránenia nečinnosti žalovanej a uloženia povinnosti žalovanej konať a vydať rozhodnutie podľa § 209 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, v konaniach o nároku žalobcu na úrazové dávky, a to bolestné (č. k. 1119001104), sťaženie spoločenského uplatnenia (č. k. 1119001105) a úrazový príplatok (č. k. 119001102). Žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

2. Krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná a zamietol ju podľa § 249 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), nakoľko stav prerušenia administratívneho konania za účelom vyriešenia predbežnej otázky v konaní o žalobe o obnovu konania vedenej pred Okresným súdom Nové Mesto nad Váhom, nie je možné hodnotiť ako nečinnosť žalovaného. Dôvodil, že jedným z možných výsledkov iniciovaného súdneho konania o obnove môže byť aj zrušenie toho času právoplatného rozsudku zo dňa 05.04.2018 a obnova súdneho konania, od výsledku ktorého bude závisieť rozhodnutie vo veci, ktorá je predmetom správneho konania. Podľa názoru krajského súdu sa bez akýchkoľvek pochybností jedná o predbežnú otázku vo vzťahu k administratívne konaniu, v ktorom je žalobca povinný preukázať vznik a existenciu svojho pracovnoprávneho vzťahu k spoločnosti BUKO-S, s. r. o. v čase úrazu zo dňa 21.07.2015 a bez preukázania tohto základného predpokladu správny orgán nemôže žiadostiam žalobcu vyhovieť.

3. Proti predmetnému uzneseniu krajského súdu podal včas kasačnú sťažnosť žalobca. Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie, alternatívne uložiť žalovanej povinnosť konať a priznať mu nárok na náhradu trov celého konania. Žalobca mal za to, že krajský súd v konaní a rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP). Zdôraznil, že v meritórnom rozhodnutí Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, č. k. 10Cpr/48/2017-42 z 05.04.2018, ktoré je právoplatné a teda aj záväzné, boli vyriešené všetky sporné otázky potrebné pre posúdenie nárokov žalobcu v konaní pred orgánmi žalovanej. Poukázal na nezachovanie princípu právnej istoty v situácii, keď vydané právoplatné súdne rozhodnutie o určitej otázke odmieta rešpektovať iný orgán verejnej moci.

4. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobcu uviedla, že s právnym názorom vyjadreným v rozsudku krajského súdu súhlasí a navrhla kasačnú sťažnosť zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

6. Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

7. Podľa § 3 ods. 1 písm. d/ SSP, na účely tohto zákona sa rozumie nečinnosťou orgánu verejnej správy stav, keď orgán verejnej správy protiprávne nepokračuje v začatom administratívnom konaní, alebo stav, keď orgán verejnej správy protiprávne z úradnej povinnosti nezačal administratívne konanie.

8. Podľa § 242 SSP, žalobca sa môže žalobou domáhať odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy v začatom administratívnom konaní.

9. V konaní nebolo sporným, že rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, č. k. 10Cpr/48/2017-42 z 05.04.2018, súd určil, že úraz, ktorý utrpel žalobca dňa 21.07.2015 v priestoroch spoločnosti Continental Matador Truck Tires, s. r. o. v Púchove, na ulici T. Vansovej č. 1054/45, v hale konfekčnej výroby nákladných plášťov, pri plnení pracovných úloh pre žalovaného (BUKO-S, s. r. o.), je pracovným úrazom a je daná zodpovednosť žalovaného (BUKO-S, s. r. o., so sídlom J. Kráľa 1269, 020 01 Púchov, IČO: 36 310 794) za škodu, ktorú žalobca pracovným úrazom utrpel v rozsahu 100 %.

10. Predmetný rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť dňa 22.05.2018.

11. Z predloženého administratívneho spisu vyplýva, že osobitnými žiadosťami (všetky zo dňa 29.07.2016), doručenými žalovanej dňa 20.02.2017, sa žalobca domáhal priznania úrazovej renty (§ 88 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení), priznania náhrady za bolesť (§ 99 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení), priznania úrazového príplatku (§ 85 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení) a priznania náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 99 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení).

12. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že dňa 18.12.2018 podala spoločnosť BUKO-S, s. r. o., so sídlom J. Kráľa 1269, 020 01 Púchov, IČO: 36 310 794 žalobu na obnovu konania na Okresný súd Nové Mesto nad Váhom, ktorou sa domáhala povolenia obnovy konania vedeného na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 10Cpr/48/2017.

13. Kasačný súd z predloženého administratívneho spisu zistil, že Sociálna poisťovňa, pobočka Považská Bystrica rozhodnutím číslo 29019-49/2019-PB z 15.01.2019 podľa § 193 ods. 3 zákona č.

461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov v súvislosti s rozhodovaním o nároku žalobcu na úrazový príplatok konanie prerušila z dôvodu, že v lehote ustanovenej týmto zákonom nemožno presne a úplne zistiť skutkový stav veci. Žalovaná z totožného dôvodu prerušila konanie aj v súvislosti s rozhodovaním o nároku žalobcu na náhradu za bolesť (rozhodnutie č. 29019-50/2019-PB z 15.01.2019) ako aj konanie o nároku žalobcu na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia (rozhodnutie č. 29019-51/2019-PB z 15.01.2019).

14. Úlohou kasačného súdu bolo, v dôsledku kasačnej sťažnosti žalobcu posúdiť, či krajský súd po vyhodnotení žalobných námietok dospel k správne mu záveru, že v administratívnych konaniach o nároku žalobcu na úrazový príplatok, o nároku na náhradu za bolesť a o nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktoré nároky si žalobca uplatňoval z titulu pracovného úrazu, ktorý utrpel dňa 21.07.2015, žalovaná nebola nečinná.

15. Z odôvodnenia jednotlivých uznesení o prerušení konania zo dňa 15.01.2019 (29019-49/2019-PB, 29019-50/2019-PB a 29019-51/2019-PB) zhodne vyplýva, že po obdržaní informácie dňa 09.01.2019, o podaní žaloby na obnovu konania proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 05.04.2018, žalovaná z dôvodu presného a úplného zistenia skutkového stavu veci konania prerušila, a to až do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci mimoriadneho opravného prostriedku - žaloby na obnovu konania.

16. Podľa § 193 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, organizačná zložka Sociálnej poisťovne preruší konanie, ak v lehote podľa § 210 ods. 2 nemožno presne a úplne zistiť skutkový stav veci.

17. Podľa § 210 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, organizačné zložky Sociálnej poisťovne sú povinné rozhodnúť vo veciach uvedených v odseku 1 (pozn. súdu: t. j. o úrazových dávkach, okrem úrazovej renty) najneskôr do 60 dní od začatia konania, v mimoriadne zložitých prípadoch možno túto lehotu predĺžiť najviac o 60 dní, čo treba oznámiť účastníkom konania.

18. Podľa § 198 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, ak sa v konaní vyskytne otázka, o ktorej už právoplatne rozhodol iný príslušný orgán, je organizačná zložka Sociálnej poisťovne takýmto rozhodnutím viazaná; inak si organizačná zložka Sociálnej poisťovne môže o takejto otázke urobiť úsudok alebo dá príslušnému orgánu podnet na začatie konania.

19. Krajský súd dospel k záveru, že vo vzťahu k prebiehajúcim administratívnym konaniam je predbežnou otázkou vyriešenie otázky právneho postavenia, resp. vzťahu žalobcu k spoločnosti BUKO-S, s. r. o. v čase úrazu (21.07.2015), vrátane ustálenia momentu vzniku tohto vzťahu ako pracovnoprávneho pomeru, pričom bez preukázania vzniku a existencie svojho pracovnoprávneho vzťahu žalobcu, správny orgán nemôže žiadostiam žalobcu vyhovieť. Tento právny dôvod podľa krajského súdu trvá a prerušenie administratívnych konaní do vyriešenia predbežnej otázky v konaní pred Okresným súdom Nové Mesto nad Váhom o návrhu žaloby na obnovu konania, nie je možné hodnotiť ako nečinnosť žalovanej.

20. Kasačný súd sa s uvedeným názorom krajského súdu nestotožňuje z nasledovných dôvodov.

21. Podanie žaloby povinným subjektom (spoločnosťou BUKO-S, s. r. o.), ktorou tento inicioval konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku vo vzťahu k už právoplatnému rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, ktorým rozsudkom bolo riadne a právoplatne rozhodnuté o predbežnej (spornej) otázke (t. j. povahe úrazu, ktorý žalobca utrpel dňa 21.07.2015 a o zodpovednom subjekte) majúcej pre rozhodnutie žalovanej rozhodný význam, nemá bez ďalšieho a automaticky za následok oslabenie už judikovaného práva.

22. Z tohto dôvodu samotné začatie konania o žalobe na obnovu konania v štádiu, keď ešte nebolo právoplatne rozhodnuté ani o povolení obnovy konania, pričom ani právoplatnosť a vykonateľnosť

pôvodného rozsudku, od ktorého žalobca svoje nároky odvodzuje odložená nebola, nemá za následok dôvodné, resp. legitímne očakávanie jeho možného zrušenia ako nesprávne dôvodil krajský súd a nemôže byť tak ani relevantným dôvodom na prerušenie správnych konaní o nárokoch žalobcu vychádzajúcich z právoplatného súdneho rozhodnutia.

23. Je preto potrebné prisvedčiť kasačnej námietke žalobcu, že samotná žaloba na obnovu konania nie je spôsobilá spochybniť právoplatné rozhodnutie a svojimi procesnoprávnymi účinkami nijako nenaruša právnu záväznosť právoplatného súdneho rozhodnutia, pričom žalovaná je povinná toto rešpektovať a na základe neho konať a rozhodnúť.

24. V kontexte žalovanou vydaných rozhodnutí o prerušení konania ohľadom nárokov žalobcu na úrazový príplatok, na bolestné a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, kasačný súd poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 250/2016 z 13.09.2016, podľa ktorého, „...nielen nečinnosť správneho orgánu, ale aj rozhodnutie správneho orgánu, ktoré má za následok jeho procesnú pasivitu, dopadá na základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osoby domáhajúcej sa súdnej ochrany pred nečinnosťou orgánu verejnej správy, pretože oddŕaľuje dosiahnutie stavu právnej istoty o právnom nároku, o ktorý v správnom konaní ide“.

25. Kasačný súd zdôrazňuje, že aj keď voči rozhodnutiu o prerušení konania odvolanie nie je prípustné, správny orgán ho môže vydať len a výlučne zo zákonných dôvodov. V opačnom prípade sa vystavuje situácii, že napriek formálnemu prerušeniu administratívneho konania, bude mu vytýkaná nečinnosť.

26. Úkon podania mimoriadneho opravného prostriedku vo veci príslušným orgánom už právoplatne rozhodnutej predbežnej otázky, nemá bez ďalšieho za následok spochybnenie právoplatnosti tohto rozhodnutia, v dôsledku čoho nie sú naplnené ani zákonné predpoklady pre prerušenie konania správnym orgánom ex offio.

27. Kasačný súd po preskúmaní kompletného spisového materiálu, na rozdiel od krajského súdu dospel k záveru, že v čase vydania rozhodnutí o prerušení konania neexistovali zákonné dôvody v podobe objektívnej nemožnosti zistiť presne a úplne skutkový stav veci ako to uviedla žalovaná v odôvodnení svojho rozhodnutia (§ 193 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení), keď právoplatným rozhodnutím súdu ako príslušného orgánu, bola náležite zodpovedaná predbežná právna otázka s významom pre konanie o nárokoch uplatnených žalobcom, o ktorej si žalovaná nemôže urobiť úsudok sama.

28. Keďže krajský súd vec nesprávne právne posúdil, kasačný súd jeho rozhodnutie postupom podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom sú krajský súd aj žalovaná podľa § 469 SSP viazaní právnym názorom kasačného súdu.

29. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne krajský súd v súlade s § 467 ods. 3 SSP.

30. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.